

Haskap ili kamčatska bobica- sibirski borovnica

Haskap (*Lonicera caerulea* var. *kamtschatica*) je jagodičasta voćna vrsta porijeklom iz sjeveroistočne Azije. U prirodi raste u Rusiji (Kamčatka i Sibir), Kini i Japanu (otok Hokaido). U tim zemljama postoji duga tradicija uzgoja te voćne vrste, a u novije vrijeme se sve više uzgaja i u Poljskoj i Slovačkoj. U BiH i Hrvatskoj postoje tek manje površine.

Ekološki uslovi uzgoja

Kako je haskap porijeklom iz Sibira, vrlo je otporan na niske temperature. Tokom zime može podnijeti od -45 do -47°C, bez značajnih oštećenja biljke. Cvjeta rano i pri temperaturama ispod 0°C, a otvoreni cvjetovi mogu podnijeti čak do -10°C.

S obzirom na te karakteristike, haskap se može uzgajati u područjima oštrog kontinentalnog klime. Najbolje uspijeva na sunčanim položajima, s dobro dreniranim (ocjeditim), ali vlažnim zemljištima, bogatim organskim materijama. Za uzgoj haskapa idealan pH (kiselost tla) je od 5,5-7. Zbog toga je idealna zamjena za visokoameričku borovnicu koja podnosi izrazito kisela zemljišta. Može podnijeti i siromašna zemljišta i polusjenu, ali slabije rađa. Ne podnosi tla koja dugo zadržavaju vodu, jer dolazi do propadanja biljaka. Slika

Slika: Haskap ili kamčatska borovnica (*Lonicera caerulea*)

Morfološki, haskap je listopadni grm, koji može dostići visinu od 1-3 metra i 1,5 m u širinu. U kultivaciji dostiže 1,8 m u visinu i 1 m u širinu. Spada u dugovječne biljke, doživi 25-30 godina. Često se prvi listovi već počinju razvijati ispod snijega. Nije samooplodna voćna vrsta te treba saditi tri do četiri sorte zajedno, koje cvjetaju u isto vrijeme. Od evropskih sorti poznate su: Duet, Altaj, Amur, Smitczka, Tomiczka, Nimfa i Morena.

Plod haskapa je bobica duguljastog oblika i plavoljubičaste boje, teksture slične kiviju, okus podsjeća na borovnicu. Bobica je promjera do 1 cm, duga 2-3 cm. Plod dozrijeva već u maju. U pravilu, rađa svake godine i prema sadašnjem iskustvu nije utvrđena osjetljivost na bolesti i štetnike.

Priprema tla, sadnja i održavanje

Preporučuje se sadnja u kasnu jesen ili rano proljeće sa dvogodišnjim ili trogodišnjim sadnicama, koje imaju dobro razvijena tri do četiri izdanka i dobro razvijen korijen. Kontejnerskim sadnicama sadnja se može obaviti tokom cijele godine. Uzgaja se kao grm i živica. Ako se sadi kao grm, što je i najčešći slučaj uzgoja na plantažama, razmak između redova treba biti 3 m, a unutar reda 1,5 m. Ako se želi uzgajati u obliku živice, onda razmak treba biti 1 metar unutar reda 1,5 m. Na jedan hektar dolazi 2.000-3.000 sadnica.

Berba, prinos i upotreba ploda

Plod haskapa dozrijeva već u maju, prije ostalog voća u našem podneblju, dakle prije jagode, što ovu voćnu vrstu čini vrlo zanimljivom. Rano dolazi u rod. U trećoj godini po grmu rodi od 0,5-1 kg, dok u punom rodu (5-6 godina uzgoja), grm haskapa može dati 3-5 kg ploda. Kod nas se berba obavlja ručno, dok u svijetu prevladava mašinska berba.

Pošto plod dozrijeva vrlo rano, najčešće se konzumira sirov, ili se od njega prave džemovi, želei,

osvježavajuća pića ili se dodaje u zamrznute i fermentirane mliječne proizvode (jogurt, sladoled), koje oboji crvenoljubičasto. Bobice askapan bogat su izvor vitamina C, antocijana, flavonoida, a imaju antikancerogena, antimutagena, protivupalna i protualergenska svojstva.